

KOMMENTARER TIL HØRINGSUTTALELSE – ØVRE KVEMMA KRAFTVERK, LÆRDAL KOMMUNE, SOGN OG FJORDANE FYLKE – BEGRENSET HØRING ETTER PLANENDRING

Lærdal og Aurland Grønnkraft AS har mottatt 4 innkomne høringsuttalelser til planendringssøknaden for Øvre Kvemmas kraftverk. To av disse – fra Statens Vegvesen og Villreinnemda – har ingen ytterligere kommentarer og fordrer følgelig heller ikke noen ytterligere kommentering fra vår side. NGK Utbygging AS gjennomgår og besvarer resterende to på vegne av Lærdal og Aurland Grønnkraft AS nedenfor.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane sier at: *«Det er positivt at dei fysiske inngrepa ved Øvre Kvemmas vert avgrensa til inntaksområdet, med sjølve inntaket tilknytt 50 meter røyrgate fram til tunnelinnslaget. I nedre del av området vil røyrgata frå tunnelpåhogget og vidare til kraftstasjonen i hovudsak verte lagt gjennom dyrka mark i god avstand til elva, medan vatnet elles vil gå i tunnel. Volldøla vert spart for fysiske inngrep, og vil framleis ha naturleg vassføring. Både bekkekløfta (verdi viktig, B) i Øvre Kvemmas og området ved turstien på austsida av elva vert dermed spart for direkte inngrep»*

NGK U ser positivt på at Fylkesmannen har sett de store forbedringene i prosjektet med tanke på miljø og landskap.

Videre sier Fylkesmannen at et vannuttak på 250 % av middelvannføring er høyere enn det som er vanlig. Dette stemmer ikke – på prosjekter med tunnel og prosjekter med høy flomvannføring – er det ikke uvanlig å søke om 250 %. NGK U og NVE er kjent med at enkelte søknader/konsesjoner er søkt og konsedert med opptil 350 % av middelvannføringen. Et normalt belte er imidlertid 200 – 250 % av middelvannføring.

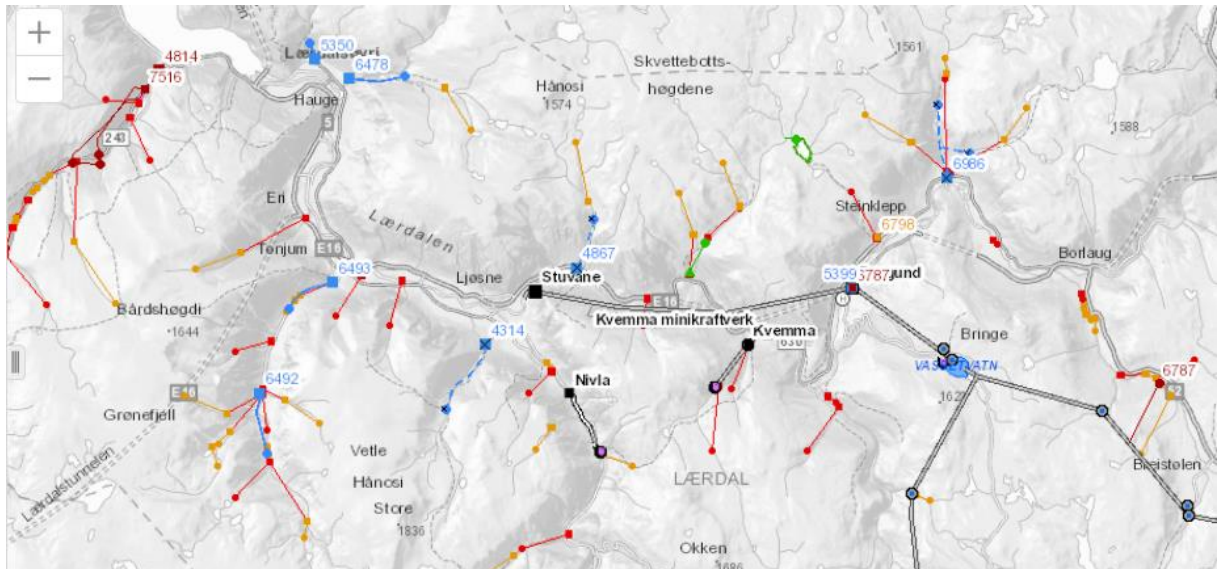
Fylkesmannen poengterer også at det blir 50 000 m³ med overskuddsmasse. Dette er en saksopplysning, men slik opplysningen er formulert (*«Tiltaket vil vidare generere om lag 50000 m³ overskotsmasse»*) virker det som Fylkesmannen anser dette som negativt. I samarbeid med grunneier er det her planlagt et deponi i et søkk nær dyrket mark som gjør det mulig på et senere tidspunkt å nyttiggjøre seg dette området som en utvidet del av eksisterende innmark. Noe av massen kan også brukes til andre samfunnsnyttige formål og sparer følgelig bruk av andre områder.

NGK U ser positivt på at Fylkesmannen har registrert at de rødlistede artene som er funnet i Øvre Kvemmas ikke er av de mest fuktkrevende – det vil si at de ikke er så sårbare for bortføring av vann. I tillegg er den plassen disse artene er funnet nær samløp med Tverrelva som ikke påvirkes av utbyggingen. På den plassen disse artene er funnet er det også et betydelig restnedbørsfelt som i tillegg til minstevannføringen i Øvre Kvemmas skulle være tilstrekkelig til at disse artene ikke blir nevneverdig påvirket. De to artene er i tillegg kategorisert i laveste kategori i rødlista (NT).

Vi stiller oss uforstående til Fylkesmannens påstand om at bekkekløften ikke er godt undersøkt. Det vises her til biologisk mangfold-rapport som er utført i henhold til NVEs veileder og spesifikt på GPS-loggen i rapportens figur 2 som viser hvor biologen konkret har gått.

Vi registrerer at Fylkesmannen legger vekt på samlet belastning i Lærdal kommune i sin argumentasjon for å være imot utbyggingen. Som kartet nedenfor viser er den av flere høringsparter påståtte utbyggingen av alle vassdragene i Lærdalen noe overdrevet. I moderne tid (Borgund og Stuvane er bygget for lenge siden under et annet regime) er det bygget to småkraftverk (Kvemmas og Nivlas) og et minikraftverk (Kvemmas). I tillegg er det gitt konsesjon til fire prosjekter (Ofte, avløpet til Stødna fossen, Tynjadalen og Fosseteigen) som det ikke er fattet investeringsbeslutning på. Til sammenligning er det i NVEs kartlegging av potensial for utbygginger i Lærdal kommune hele 106ⁱ prosjekter til en kostnad under 5 kr/kWh. Selv om ikke alle disse er konsesjonssøkt er det nærliggende å anta at mange av disse også – på lik linje med Øvre Kvemmas – har naturtype

bekkekløft. Bekkekløftene rundt omkring i landet oppdages jo gjerne i forbindelse med at kraftutbyggere som NGK U analyserer de ved hjelp av uavhengige biologer – slik tilfellet også var på Øvre Kvemma. Det er følgelig vanskelig å feste lit til at Fylkesmannens oppsummering av antall bekkekløfter i Lærdal kommune er et endelig antall. Det er følgelig også vanskelig å forstå at argumentet med samlet belastning kan være særlig sterkt – reelt sett.

Figur 1: Kartet viser utbygde, konsederte, avslåtte og potensielle kraftutbygginger i Lærdalen. Utbygde kraftverk i svart, konsederte i blått, avslåtte i blått med kryss over og potensial i rødt og oransje.

Hva gjelder de landbruksfaglige kommentarene til Fylkesmannen kan vi forsikre om at vi ikke bruker dyrket mark som tippområde. Noe av innmarken vil nødvendigvis bli berørt i en kortere periode i anleggsfasen, men vi kan også forsikre om at vi på vanlig måte tar vare på matjord slik at det legges tilbake ved avsluttet anleggsperiode. Det er ingen permanente inngrep i landbruksjord – snarere legges det til rette for utvidet dyrket areal gjennom nyttig plassering av overskuddsmasser, jfr. kommentar ovenfor.

Utover dette registrerer vi at Fylkesmannen ikke har andre argumenter for å være imot utbyggingen.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane

Naturvernforbundet sier at «Den nye planen til Lærdal og Aurland Grønnkraft er sjølvstekt meir akseptabel for oss sidan Volldøla ikkje er med i planen, noko NVE også har lagt stor vekt på. Det er også gjort nokre andre forbetringar med omsyn til landskapet ved at m.a. vatnet vert tilført i tunell i staden for i røyr i øvre delen av elva»

NGK U takker for positivt innspill fra Naturvernforbundet. Naturvernforbundet er likevel imot utbyggingen fordi «få meir eller mindre urørte elver som er igjen i bygda, og desse er det no på tide å ta vare på til glede for landskaps- og naturopplevinga og ikkje minst friluftslivet for busette i bygda og dei som vitjar Lærdal»

NGK U har i høringskommentaren til Fylkesmannen argumentert faktabasert på at det er vanskelig å kjenne seg igjen i denne virkelighetsoppfatningen all den tid 3 (hvorav to i samme elv) av 106 potensielle kraftverk er utbygde. Den alternative foreslåtte utbyggingen av Øvre Kvemma er ikke synlig bortsett fra inntak og kraftstasjon. NGK U har forståelse for Naturvernforbundets prinsipielle motstand mot inngrep i naturen, men siden elva uansett er svært lite synlig og vanskelig tilgjengelig er akkurat denne utbyggingen etter NGK Us syn lite konfliktfylt med tanke på landskap-, naturopplevelse og friluftsliv. Kulturlandskapet rundt Steinklepp og Sprakehaugen er utelukkende

skapt av mennesker som har bosatt seg, tatt i bruk naturens ressurser opp igjennom tidene. Herunder opparbeidelse av gårder, dyrket mark, beitemark og bruk av utmark. For å opprettholde kulturlandskapet så er man avhengig av at folk bor i området og kan livnære seg på de mulighetene man har. Øvre Kvemma vil vært et svært viktig tilskudd for å opprettholde bosetting og kulturlandskapet i området.

Avslutning

NVE har konsedert mange anlegg de siste årene, svært mange av disse blir ikke påstartet bygging. I NVEs siste kvartalsrapport er det hele 425 kraftverk med konsesjon som ikke er påbegynt bygging. Det ligger også i systemets natur at det må konsederes flere anlegg enn det som blir bygget. At det tidligere er konsedert anlegg er langt ifra det samme som at disse blir realisert. Konsesjon kan ikke likestilles med et utbygd anlegg med tanke på inngrep/samlet belastning. Vi vil derfor oppfordre til forsiktighet med å betrakte konsederte anlegg som inngrep/samlet belastning.

Oppsummeringsmessig registrerer vi at ingen høringsparter har noe direkte mot denne utbyggingen, men det fokuseres på samlet belastning basert på konsederte, ikke utbygde anlegg. Det er i dag et vesentlig lavere trykk i småkraftsatsningen enn for noen år siden. Resultatet ser vi i at det ble omsøkt mange prosjekt som muligens var realiserbare, men som nå mer eller mindre er skrinlagt grunnet det voldsomme fallet i kraftpriser de siste årene. I Lærdal kan for eksempel Gravidalen kraftverk nevnes, dette ble skrinlagt i januar 2016, og vil følgelig ikke bli realisert – så her vil konsesjon bortfalle. Bekkekløfta (Herbrufossen) vil således ikke bli berørt, og kan ikke danne beslutningsgrunnlag slik som Fylkesmannen her skisserer.

Vi mener her at fordelene med tiltaket er større enn ulempene, og at § 25 i vannressursloven således er oppfylt for det nye alternativet for Øvre Kvemma kraftverk.

ⁱ «Lærdal kommune – kommunedelplan for små kraftverk, Temaplan, Revidert etter høyringsrunde 01.09.08, side 2.